

ผลกระทบของการด้อยค่าของสินทรัพย์และการจัดการกำไรที่มีต่อ กระแสเงินสดในอนาคต

The Effect of Assets Impairment and Earnings Management on Future Cash Flow

ธีรภัทร์ สมหวัง*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของ การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน (ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์) กับกระแสเงินสดในอนาคต และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน กับกระแสเงินสดในอนาคต โดยกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีการรายงานการด้อยค่าของสินทรัพย์ และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2554 โดยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 500 บริษัท ซึ่งได้ทดสอบสมมติฐานงานวิจัยด้วยสมการถดถอยเชิงพหุคูณ โดยผู้วิจัยได้แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย และ กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก ซึ่งวัดค่าระดับการจัดการกำไรโดยใช้แบบจำลองของ Jones (1995)

ผลการศึกษา พบว่า การด้อยค่าของสินทรัพย์ ของบริษัทในกลุ่มที่มีการจัดการกำไรน้อย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับกระแสเงินสดในอนาคต และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกระแสเงินสดในอนาคต ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายการการด้อยค่าและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นภายใต้กลไกทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปมีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตได้เป็นอย่างดี แต่สำหรับกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากจะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์กับกระแสเงินสดในอนาคต เนื่องจากรายการดังกล่าวเกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการรับรู้รายการซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ จึงทำให้รายการการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ ไม่สะท้อนถึงกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัทได้

*นิสิตหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

The objectives of this research were to study the effect of tangible assets impairment (Property, Plant and Equipment) on future cash flow and to study the effect of assets impairment reversal on future cash flow. Data were collected from financial statement of listed companies in stock exchange of Thailand from 1999 to 2011 which were 500 firms year. The multiple regression technique was used to test research hypotheses. This study separated data into 2 groups which were the firms without earnings management and the firms with earnings management. Modified Jones (1995) model was used to capture earnings management.

The research found that assets impairment of the firms which had high level of earnings management had negative effect on future cash flow and assets impairment reversal had positive effect on future cash flow. This relationship implied that assets impairment and assets impairment reversal could predict future cash flow in common (under economic condition in generally). Nevertheless, for the firms which had low level of earnings management, there were no evidences about the effect of assets impairment and assets impairment reversal on future cash flow. These phenomena occurred when management used discretionary judgment to recognize impairment items on financial statement which not occurred under general economic condition. Thus, these items were not reflected on firms' future cash flow.

บทนำ

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง “การด้อยค่าของสินทรัพย์” ได้มีการประกาศใช้ใน ประเทศไทยครั้งแรกในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2542 สำหรับบริษัทที่มีส่วนได้เสียสาธารณะซึ่ง กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกิจการไว้ว่าหากกิจการทราบ ข้อมูลที่บ่งชี้ว่าสินทรัพย์มีราคาตามบัญชีสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืน จะสะท้อนว่าสินทรัพย์ นั้นเกิดการด้อยค่า โดยจะรับรู้ผลต่างระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนเป็นผล ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์แยกแสดงเป็นรายการต่างหากในงบกำไรขาดทุน และหลังจาก มีการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นแล้วหากในภายหลังพบว่าข้อบ่งชี้การด้อยค่าเหล่านั้นได้หมด ไป กิจการสามารถกลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าดังกล่าวเป็นกำไรได้ในงวดที่ข้อบ่งชี้การด้อย ค่านั้นได้หมดไป ซึ่งการรับรู้ รายการกำไร และ ขาดทุนดังกล่าว ย่อมมีผลต่อตัวเลขกำไรสุทธิ โดยรวมของกิจการในช่วงเวลา 2 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2542-2543 ซึ่งมีการประกาศใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36 พบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการรายงานรายการ

ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ในงบกำไรขาดทุนรวมกันเป็นจำนวนเงินที่สูงถึงกว่าแสนล้านบาท (อังครัตน์ เปรียบจริยวัฒน์, 2544)

แนวความคิดการด้อยค่าของสินทรัพย์กล่าวว่าหากสินทรัพย์ของกิจการเกิดการด้อยค่าสะท้อนให้เห็นว่าสินทรัพย์นั้นจะไม่สามารถสร้างผลตอบแทนได้เท่ากับหรือมากกว่ามูลค่าตามบัญชีซึ่งนี้อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ราคาตลาดของสินทรัพย์ลดลงอย่างมีนัยสำคัญในระหว่างงวด หรือมีการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อกิจการในระหว่างงวด หรือการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายใน เช่น สินทรัพย์นั้นเกิดการล้าสมัยหรือชำรุดเสียหาย ดังนั้นหากกิจการเกิดการด้อยค่าของสินทรัพย์จะทำให้เกิดการลดลงของกระแสเงินสดในอนาคตของกิจการ (Gordon & Hsiao-Tang, 2012) โดยจากงานวิจัยของ Henry (2006) พบว่าบริษัทที่มีการรายงานการด้อยค่าของสินทรัพย์จะมีผลตอบแทนหลักทรัพย์ การเติบโตของสินทรัพย์และการเติบโตของยอดขายที่ลดต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญ รวมถึง Nurhayati (2012) พบว่าบริษัทในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์สหภาพยุโรป (European market) ที่มีการรายงานการด้อยค่าของสินทรัพย์จะมีกระแสเงินสดในอนาคตลดลง จากข้างต้นกล่าวได้ว่าการด้อยค่าของสินทรัพย์มีผลต่อการลดลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่กิจการจะได้รับ ในทางตรงกันข้ามหากบริษัทมีการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ก็ควรมีผลต่อการเพิ่มขึ้นของกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัทเช่นกัน โดยตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ (ปรับปรุง 2552) ระบุให้กิจการสามารถกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ได้หากพบว่าข้อบ่งชี้การด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นได้หมดไป โดยจากงานวิจัยของ Dandan (2007) ซึ่งทำการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสาธารณรัฐประชาชนจีนพบว่าบริษัทที่มีการรายงานการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัท ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารายการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ของบริษัทนั้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัทได้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามการรับรู้รายการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์มีผลต่อตัวเลขกำไรโดยรวมของบริษัท ดังนั้นอาจเป็นช่องทางให้บริษัทมีการรับรู้การด้อยค่าและการกลับรายการด้อยค่าเพื่อจัดการตัวเลขของกำไรโดยรวมของบริษัทที่ปรากฏในงบการเงินให้เป็นไปตามที่บริษัทต้องการ โดยสินทรัพย์ดังกล่าวอาจไม่มีการด้อยค่าตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 ระบุไว้ หากบริษัทมีการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ภายใต้การจัดการกำไร การรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์อาจไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัทได้ จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายการด้อยค่าของสินทรัพย์และรายการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ภายใต้สถานการณ์การจัดการกำไรน้อยและการจัดการกำไรมากของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับกระแสเงินสดในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน (ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์) กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต และความสัมพันธ์ระหว่างการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน (ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์) กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน (ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์) กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต และความสัมพันธ์ระหว่างการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน (ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์) กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ (ปรับปรุง 2552) กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีเพื่อให้กิจการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่ากิจการจะไม่แสดงมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์นั้น มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์จะสูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนหากมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่าจำนวนเงินที่คาดว่าจะได้รับคืนจากการใช้หรือขายสินทรัพย์นั้น ในกรณีดังกล่าวถือว่าสินทรัพย์เกิดการด้อยค่าและมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการต้องรับรู้ผลขาดทุนจากการด้อยค่าดังกล่าว โดยกิจการสามารถกลับรายการผลขาดทุนจากการด้อยค่าดังกล่าวได้หากพบว่าข้อบ่งชี้การด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นได้หมดไป

แนวคิดเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์และกระแสเงินสดในการระบุว่าสินทรัพย์นั้นเกิดการด้อยค่าหรือไม่จะพิจารณาถึงความสามารถในการสร้างกระแสเงินสดของสินทรัพย์ในอนาคต ดังนั้นรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นจะเป็นรายการที่สามารถสะท้อนการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตได้ (Nurhayati, 2012; Gordon & Hsiao-Tang, 2012; Dandan, 2007)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการกำไร (Earning management) การจัดการกำไรคือการตัดสินใจของผู้บริหารในการเข้าแทรกแซงจัดการ โครงสร้างการรายงานกำไรเพื่อนำเสนอรายงานทางการเงินให้เป็นที่ผู้บริหารต้องการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งรายการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นรายการที่ผู้บริหารยังคงสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจในการรับรู้รายการดังกล่าวได้ โดยทั้งการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นรายการที่จะมีผลกระทบต่อตัวเลขกำไรของบริษัท โดยหากรายการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวเกิดขึ้นจากการใช้

กลยุทธ์ของผู้บริหารเพื่อประโยชน์ในการจัดการกำไร รายการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวอาจไม่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตของบริษัท

การพัฒนาสมมติฐาน

รายการการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นรายการที่เกิดจากการใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ (ปรับปรุง 2552) โดยมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการต้องวัดค่าและรับรู้รายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ หากพบว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สูงกว่ามูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนกิจการต้องบันทึกลดราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ให้เท่ากับมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนหากมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนนั้นต่ำกว่ามูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ โดยส่วนที่ลดลงนั้นคือรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ รายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเป็นรายการที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทจะได้รับ (Gordon & Hsiao-Tang, 2012; Edward, 2004) โดย Henry (2006) พบว่าบริษัทที่มีการรายงานการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนจะมีผลตอบแทนหลักทรัพย์การเติบโตของสินทรัพย์และการเติบโตของยอดขายที่ต่ำลงอย่างมีนัยสำคัญรวมถึงมีความเสี่ยงที่บริษัทจะล้มละลายสูงขึ้น นอกจากนี้ Nurhanyati (2012) พบว่าบริษัทที่มีการรายงานการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน จะมีกระแสเงินสดในอนาคตที่ลดลงแต่ความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์และกระแสเงินสดในอนาคตจะลดลงหากรายการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นรายการที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการกำไร รายการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นรายการที่มีผลกระทบต่อตัวเลขกำไรของบริษัททำให้ผู้บริหารมีการใช้กลยุทธ์ในการรับรู้รายการเพื่อใช้รายการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดการกำไร (Nelson et al., 2003) โดยงานวิจัยก่อนหน้านี้พบว่าผู้บริหารใช้รายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนเป็นเครื่องมือในการล้างบาง (Big-bath) (Edward, 2004) และพบว่าปัจจัยทางด้านแรงจูงใจในการบริหารนั้นมีผลต่อโอกาสในการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์ (หนึ่งฤทัย นครพิน, 2548) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีการใช้รายการการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเป็นเครื่องมือหนึ่งในการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน จะเห็นได้ว่ารายการด้อยค่าของสินทรัพย์สามารถเกิดขึ้นได้จากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจจริงที่ส่งผลให้สินทรัพย์นั้นเกิดการด้อยค่าและเกิดจากการถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการกำไรของผู้บริหาร โดยหากรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวเป็นรายการที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจจริง หรือเกิดขึ้นตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 รายการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวควรสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทจะได้รับในทางตรงกันข้ามหากรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเกิดขึ้นจากการถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการกำไรของผู้บริหาร รายการด้อยค่าของสินทรัพย์

นี้อาจไม่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทจะได้รับ ดังนั้นผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติฐานงานวิจัยได้ ดังนี้

H₁: ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

H₂: ขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากไม่มีความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่อง “การด้อยค่าของสินทรัพย์” หลังจากที่กิจการได้มีการบันทึกการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์แล้วในภายหลังพบว่าข้อบ่งชี้การด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวได้หมดไป กล่าวคือสินทรัพย์นั้นมีมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนมากกว่ามูลค่าตามบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้กำหนดให้กิจการสามารถกลับรายการขาดทุนจากการด้อยค่าของสินทรัพย์ได้ โดย Dandan (2007) พบว่ารายการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนนั้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท แสดงให้เห็นว่ารายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นสามารถสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทจะได้รับเช่นเดียวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ ซึ่งรายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นรายการที่มีผลกระทบต่อตัวเลขกำไรของบริษัทในทางบวกทำให้การกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นถูกใช้ป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการจัดการกำไร (Kim, 2011; Shimincheng et al., 2007; Yina wu, 2011) กล่าวคือเป็นการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ในการรับรู้รายการ รายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นอาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจจริง และเกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการรับรู้รายการ โดยหากรายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางเศรษฐกิจจริงหรือเกิดขึ้นภายใต้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 รายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นควรสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทจะได้รับ ในทางตรงกันข้ามหากรายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเกิดขึ้นจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการรับรู้รายการ หรือถูกใช้ป็นเครื่องมือในการจัดการกำไร รายการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวอาจไม่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตที่บริษัทจะได้รับ ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติฐานงานวิจัยได้ ดังนี้ :

H₃: การกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

H₄: การกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากไม่มีความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาผลกระทบของรายการการค้าของสินทรัพย์และการกลับรายการที่มีต่อกระแสเงินสดในอนาคตนี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากงบการเงินในการศึกษาอันประกอบด้วย งบแสดงฐานะทางการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และงบกระแสเงินสด โดยข้อมูลข้างต้นนั้นได้รวบรวมข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและใช้ข้อมูลราคาหลักทรัพย์จากบริการข้อมูลหลักทรัพย์ (SETSMART) ทำการศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัยนี้คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทุกอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน เนื่องจากเป็นกลุ่มบริษัทที่มีลักษณะของธุรกิจแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นซึ่งไม่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูล SETSMART ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนและมีการรายงานการค้าของสินทรัพย์และการกลับรายการการค้าของสินทรัพย์ โดยได้กลุ่มตัวอย่างที่เข้าเงื่อนไขตามที่ผู้วิจัยกำหนดรวมทั้งสิ้น 500 บริษัท

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมในช่วงปี พ.ศ.2542 -พ.ศ. 2554

ลำดับที่	กลุ่มอุตสาหกรรม	บริษัทที่มีการค้าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน	บริษัทที่มีการกลับรายการการค้าของสินทรัพย์	รวม (ปีบริษัท)
1	กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม	55	20	75
2	กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	106	47	153
3	กลุ่มบริการ	112	29	141
4	กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	57	7	64
5	กลุ่มทรัพยากร	20	11	31
6	กลุ่มเทคโนโลยี	34	2	36
	รวม (ปีบริษัท)	384	116	500

การแบ่งกลุ่มบริษัทตามระดับการจัดการกำไร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มบริษัทในการทดสอบออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย และกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก ซึ่งแบ่งโดยใช้ค่า DCA (Discretionary Accrual: DCA) ซึ่งได้จากแบบจำลองของ Modified Jones (Dechow et al., 1995) โดยมีแบบจำลองดังนี้

$$TAC_{i,t} = [\Delta CA_{i,t} - \Delta Cash_{i,t}] - [\Delta CL_{i,t} - \Delta STD_{i,t}] - D\&A_{i,t} \quad (1)$$

โดยที่

- $TAC_{i,t}$ = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ในปีที่ t
- $\Delta CA_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์หมุนเวียนของบริษัท i ในปีที่ t
- $\Delta Cash_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดของบริษัท i ในปีที่ t
- $\Delta CL_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินหมุนเวียนของบริษัท i ในปีที่ t
- $\Delta STD_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปีของบริษัท i ในปีที่ t
- $D\&A_{i,t}$ = ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายของบริษัท i ในปีที่ t
- i = บริษัท i โดยที่ i มีค่าตั้งแต่ 1-n
- n = 500 ปีบริษัท
- t = ปีที่ t โดยที่ t มีค่าตั้งแต่ 1-8

$$TAC_{i,t}/TA_{i,t-1} = \alpha_1(1/TA_{i,t-1}) + \alpha_2(\Delta SALES_{i,t} - \Delta A/R_{i,t})/TA_{i,t-1} + \alpha_3(PPE_{i,t}/TA_{i,t-1}) + \varepsilon_{i,t} \quad (2)$$

โดยที่

- $TA_{i,t-1}$ = สินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปีที่ $t-1$
- $\Delta SALES_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของยอดขายของบริษัท i ในปีที่ t
- $\Delta A/R_{i,t}$ = การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้าของบริษัท i ในปีที่ t
- $PPE_{i,t}$ = สินทรัพย์ถาวรก่อนหักค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ในปีที่ t
- $\varepsilon_{i,t}$ = ค่าความคลาดเคลื่อนของบริษัท i ในปีที่ t

$$NDCA_{i,t} = \alpha_1(1/TA_{i,t-1}) + \alpha_2(\Delta SALES_{i,t} - \Delta A/R_{i,t})/TA_{i,t-1} + \alpha_3(PPE_{i,t}/TA_{i,t-1}) \quad (3)$$

โดยที่

- $NDCA_{i,t}$ = รายการคงค้างที่ไม่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท i ในปีที่ t
- $\alpha_1, \alpha_2, \alpha_3$ = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงเส้นของแต่ละบริษัท

$$DCA/A_{i,t-1} = (TA/A_{i,t-1}) - (NDCA/A_{i,t-1}) \quad (4)$$

โดยที่

- DCA = รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร
 TA = รายการค้างค้างรวม
 NDCA = รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

โดยค่า DCA ที่ได้จากแบบจำลองของ Modified Jones จะถูกทำให้เป็นค่าสัมบูรณ์ (Absolute) และนำมาแบ่งกลุ่มบริษัทตามระดับการจัดการกำไร โดยใช้ค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile) ของระดับการจัดการกำไร มีการแบ่งกลุ่มบริษัท ดังนี้

1. กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย (DCAL) และกลุ่มบริษัทอื่น ๆ โดยแบ่งบริษัท จำนวน 500 บริษัท เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มที่มีการจัดการกำไร (DCA) อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 – 20 DCAL = 1

1.2 กลุ่มอื่น ๆ DCAL = 0

ทั้งนี้การวัดค่า DCAL ดังกล่าวใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 1 และ 2

2. กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก (DCAH) และกลุ่มบริษัทอื่น ๆ โดยแบ่งบริษัท จำนวน 500 บริษัท เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไร (DCA) อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 – 99 DCAH = 1

2.2 กลุ่มอื่น ๆ DCAH = 0

ทั้งนี้การวัดค่า DCAH ดังกล่าวใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ 3 และ 4

อย่างไรก็ตาม การแบ่งกลุ่มบริษัทข้างต้นมีข้อจำกัด คือการแบ่งกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการ กำไรน้อย (DCAL) และการแบ่งกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก (DCAH) แบ่งจากบริษัทกลุ่ม เดียวกันคือ 500 บริษัท เนื่องจากจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบมีจำนวนน้อยจึงใช้การ แบ่งกลุ่มซ้ำ

ตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน และการกลับรายการ การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน ที่มีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต จะใช้ตัว แบบการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression) โดยมีตัวแบบที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการ วิจัยทั้งหมด 4 ตัวแบบ ดังนี้

ตัวแบบที่ 1 ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย กับกระแสเงินสดจาก กิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

$$OCF_{i,t+1} = \beta_0 + \beta_1 NI_{i,t} + \beta_2 IPM_{i,t} + \beta_3 DCAL_{i,t} + \beta_4 IPM_{i,t} * DCAL_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 DE_{i,t} + \epsilon_{i,t} \quad (1)$$

ตัวแบบที่ 2 ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

$$OCF_{i,t+1} = \beta_0 + \beta_1 NI_{i,t} + \beta_2 IPM_{i,t} + \beta_3 DCAH_{i,t} + \beta_4 IPM_{i,t} * DCAH_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 DE_{i,t} + \epsilon_{i,t} \quad (2)$$

ตัวแบบที่ 3 ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

$$OCF_{i,t+1} = \beta_0 + \beta_1 NI_{i,t} + \beta_2 RIPM_{i,t} + \beta_3 DCAL_{i,t} + \beta_4 RIPM_{i,t} * DCAL_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 DE_{i,t} + \epsilon_{i,t} \quad (3)$$

ตัวแบบที่ 4 ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 4 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต

$$OCF_{i,t+1} = \beta_0 + \beta_1 NI_{i,t} + \beta_2 RIPM_{i,t} + \beta_3 DCAH_{i,t} + \beta_4 RIPM_{i,t} * DCAH_{i,t} + \beta_5 SIZE_{i,t} + \beta_6 DE_{i,t} + \epsilon_{i,t} \quad (4)$$

โดยกำหนดให้

- $OCF_{i,t+1}$ คือ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในปีที่ $t+1$ (หน่วย: บาท ต่อสินทรัพย์รวม)
- $NI_{i,t}$ คือ กำไรก่อนการด้อยค่าของสินทรัพย์ในปีที่ t (หน่วย: บาท ต่อสินทรัพย์รวม)
- $IPM_{i,t}$ คือ การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนในปีที่ t (หน่วย: บาท ต่อสินทรัพย์รวม)
- $RIPM_{i,t}$ คือ การกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนในปีที่ t
(หน่วย: บาท ต่อสินทรัพย์รวม)
- $DCAL_{i,t}$ คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 ถึง 20 (กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย) และ มีค่าเท่ากับ 0 คือ กลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 21 ถึง 99 (กลุ่มอื่น ๆ) ** DCA คือค่ารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งได้จากตัวแบบจำลองของ Modified Jones
- $DCAH_{i,t}$ คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 ถึง 99 (กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก) และ มีค่าเท่ากับ 0 คือ กลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 ถึง 79 (กลุ่มอื่น ๆ)
- ** DCA คือ ค่ารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งได้จากตัวแบบจำลองของ Modified Jones
- $SIZE_{i,t}$ คือ ขนาดของบริษัทซึ่งวัดโดยใช้ Natural logarithm ของสินทรัพย์รวมในปีที่ t
- $DE_{i,t}$ คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี มีค่าเท่ากับ 0 คือมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีในปีที่ t

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเงื่อนไขทั้งหมดของการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน ที่มีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณตามตัวแบบทั้งหมด 4 ตัวแบบ โดยมีผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต ของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย และการจัดการกำไรมาก

ตัวแปรตาม OCF_{t+1}		
ตัวแปรอิสระ	Model 1	Model 2
CONSTANT		
β	0.028	0.027
(t-statistic)	(2.948)	(2.776)
(p-value)	(0.003)***	(0.006)***
NI		
β	0.017	0.014
(t-statistic)	(2.592)	(2.133)
(p-value)	(0.010)***	(0.033)**
IPM		
β	-0.012	-0.012
(t-statistic)	(-1.261)	(-1.496)
(p-value)	(0.208)	(0.135)
DCAL		
β	0.005	-
(t-statistic)	(1.697)	-
(p-value)	(0.090)	-
DCAH		
β	-	0.003
(t-statistic)	-	(0.957)
(p-value)	-	(0.339)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวแปรตาม OCF_{t+1}			
ตัวแปรอิสระ	Model 1	Model 2	
IPM*DCAL			
β	-0.052	-	
(t-statistic)	(-3.906)	-	
(p-value)	(0.002)***	-	
IPM*DCAH			
β	-	0.30	
(t-statistic)	-	(1.362)	
(p-value)	-	(0.174)	
SIZE			
β	-0.002	-0.002	
(t-statistic)	(-1.406)	(-1.117)	
(p-value)	(0.160)	(2.240)	
DE			
β	-0.001	-0.001	
(t-statistic)	(-0.810)	(1.362)	
(p-value)	(0.418)	(0.740)	
R²	0.058	0.054	
Adj R²	0.047	0.042	
F-test	5.087	4.668	
(p-value)	(0.000)***	(0.000)***	

หมายเหตุ จำนวนปีบริษัทรวมทั้งสิ้น 500 ปีบริษัท ($n = 500$) โดย Model 1 เป็นกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย 100 ปีบริษัท ($DCAL = 1, n_1 = 100$) และกลุ่มอื่น ๆ 400 ปีบริษัท ($DCAL = 0, n_2 = 400$), และสำหรับ Model 2 เป็นกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก 100 ปีบริษัท ($DCAH = 1, n_1 = 100$) และกลุ่มอื่น ๆ 400 ปีบริษัท ($DCAH = 0, n_2 = 400$), ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, *** มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01

OCF_{t+1} = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต (ปีที่ $t+1$)

NI = กำไรก่อนการด้อยค่าของสินทรัพย์

IPM = การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน

$SIZE$ = ขนาดของบริษัท

DE = การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี มีค่าเท่ากับ 0 คือมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

$DCAL_{it}$ คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 ถึง 20 (กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย) และ มีค่าเท่ากับ 0 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 21 ถึง 99 (กลุ่มอื่น ๆ) ** DCA คือค่ารายการลงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งได้จากตัวแบบจำลองของ Modified Jones

DCAH_{it} คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 ถึง 99 (กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก) และ มีค่าเท่ากับ 0 คือ กลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 ถึง 79 (กลุ่มอื่นๆ) ** DCA คือค่ารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งได้จากตัวแบบจำลองของ Modified Jones

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต ซึ่งเป็นสมมติฐานการวิจัยที่ 1 จากตารางที่ 2 Model 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต (OCF_{t+1}) และตัวแปรอิสระคือการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย ($IPM * DCAL$) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยมีความสัมพันธ์เชิงลบ กับตัวแปรตามกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($0.002 < P\text{-value} < 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวังโดยหากบริษัทอยู่ในกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนจำนวนที่เพิ่มขึ้นจะมีผลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่ลดลง

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตซึ่งเป็นสมมติฐานการวิจัยที่ 2 จากตารางที่ 2 Model 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต (OCF_{t+1}) และตัวแปรอิสระคือการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก ($IPM * DCAH$) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากไม่มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรตามกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต ($0.174 > P\text{-value} > 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามความสัมพันธ์ที่คาดหวัง โดยการที่ไม่พบความสัมพันธ์นั้นอาจเกิดจากการที่รายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ของกลุ่มที่มีการจัดการกำไรมากนั้นเกิดขึ้นจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการรับรู้รายการ ไม่ได้เกิดขึ้นในกรอบของมาตรฐานการบัญชีหรือเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจทำให้รายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าวไม่สะท้อนถึงกระแสเงินสดในอนาคต หรือไม่มีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยที่ได้นี้เป็นหลักฐานเพิ่มเติมที่ช่วยสนับสนุนงานวิจัยของ Nurhayati (2012) พบว่า ถ้ารายการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเป็นรายการที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการกำไรเช่น เป็นเครื่องมือในการล้างบาง (Big-Bath) หรือเป็นเครื่องมือในการสร้างความสม่ำเสมอของกำไร (Income-smoothing) จะทำให้ความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตของรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ลดลง

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต ของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย และการจัดการกำไรมาก

ตัวแปรตาม OCF_{t+1}		
ตัวแปรอิสระ	Model 3	Model 4
CONSTANT		
β	0.023	0.020
(t-statistic)	(2.504)	(2.128)
(p-value)	(0.013)**	(0.034)**
NI		
β	0.018	0.018
(t-statistic)	(3.198)	(3.098)
(p-value)	(0.001)***	(0.002)***
RIPM		
β	0.013	0.028
(t-statistic)	(0.573)	(1.628)
(p-value)	(0.567)	(0.104)
DCAL		
β	-0.004	-
(t-statistic)	(-1.587)	-
(p-value)	(0.113)	-
DCAH		
β	-	0.004
(t-statistic)	-	(1.765)
(p-value)	-	(0.078)
RIPM*DCAL		
β	0.160	-
(t-statistic)	(3.133)	-
(p-value)	(0.002)***	-
RIPM*DCAH		
β	-	0.054
(t-statistic)	-	(0.399)
(p-value)	-	(0.318)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปรตาม OCF_{t+1}		
ตัวแปรอิสระ	Model 3	Model 4
SIZE		
β	-0.001	-0.001
(t-statistic)	(-0.859)	(-0.668)
(p-value)	(0.391)	(0.504)
DE		
β	-0.002	-0.002
(t-statistic)	(-1.286)	(-1.140)
(p-value)	(0.199)	(0.255)
R^2	0.060	0.053
Adj R^2	0.049	0.041
F-test	5.251	4.594
(p-value)	(0.000)***	(0.000)***

หมายเหตุจำนวนปีบริษัทรวมทั้งสิ้น 500 ปีบริษัท ($n = 500$) โดย Model 3 เป็นกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย 100 ปีบริษัท ($DCAL = 1, n_1 = 100$) และกลุ่มอื่นๆ 400 ปีบริษัท ($DCAL = 0, n_2 = 400$), และสำหรับ Model 4 เป็นกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก 100 ปีบริษัท ($DCAH = 1, n_1 = 100$) และกลุ่มอื่นๆ 400 ปีบริษัท ($DCAH = 0, n_2 = 400$), ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05, ***มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01

OCF_{t+1} = กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต (ปีที่ $t+1$)

NI = กำไรก่อนการด้อยค่าของสินทรัพย์

$RIPM$ = การกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน

$SIZE$ = ขนาดของบริษัท

DE = การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี มีค่าเท่ากับ 0 คือมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

$DCAL_{it}$ คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 ถึง 20 (กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย) และ มีค่าเท่ากับ 0 คือ กลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 21 ถึง 99 (กลุ่มอื่น ๆ) ** DCA คือค่ารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งได้จากตัวแบบจำลองของ Modified Jones

$DCAH_{it}$ คือ มีค่าเท่ากับ 1 คือกลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 80 ถึง 99 (กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก) และ มีค่าเท่ากับ 0 คือ กลุ่มบริษัทที่มีค่า DCA อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1 ถึง 79 (กลุ่มอื่น ๆ) ** DCA คือค่ารายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งได้จากตัวแบบจำลองของ Modified Jones

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกลับรายการด้อยค่าของสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตซึ่งเป็นสมมติฐานการวิจัยที่ 3 จากตารางที่ 3 Model 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต (OCF_{t+1}) และ

ตัวแปรอิสระคือการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย (RIPM*DCAL) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับตัวแปรตามกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($0.002 < P\text{-value} < 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวังกล่าวได้ว่าหากบริษัทอยู่ในกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนในจำนวนที่เพิ่มขึ้นจะมีผลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตซึ่งเป็นสมมติฐานการวิจัยที่ 4 จากตารางที่ 3 Model 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามคือกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต (OCF_{t+1}) และตัวแปรอิสระคือการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไร (RIPM*DCAL) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรอิสระการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต ($0.318 > P\text{-value} > 0.05$) ซึ่งเป็นไปตามความสัมพันธ์ที่คาดหวัง โดยการไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้เกิดจากการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ในกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากนั้นเป็นการกลับรายการที่เกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารไม่ได้เกิดขึ้นตามกรอบของมาตรฐานการบัญชีหรือเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจทำให้รายการกลับรายการนั้นไม่สะท้อนถึงกระแสเงินสดในอนาคต หรือไม่มีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตได้

โดยจากผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ 1 และสมมติฐานการวิจัยที่ 3 ในตารางที่ 2 Model 1 และตารางที่ 3 Model 3 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย โดยในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากซึ่งเป็นสมมติฐานการวิจัยที่ 2 และสมมติฐานการวิจัยที่ 4 ในตารางที่ 2 Model 2 และตารางที่ 3 Model 4 ผู้วิจัยใช้ข้อมูล 500 ปีบริษัทชุดเดียวกันโดยมีการวัดค่าตัวแปรระดับการจัดการกำไร (DCA) โดยใช้ช่วงเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่แตกต่างจากเดิมเนื่องจากจำนวนข้อมูลที่จะใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการแบ่งกลุ่มบริษัทจากจำนวน 500 ปีบริษัทในคราวเดียวโดยเลือกบริษัทที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์สูง (80 – 99) และต่ำ (1 – 20) เป็น 2 กลุ่มคือบริษัทที่มีการจัดการกำไรมากและบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยจะทำให้ได้จำนวนตัวอย่างในการทดสอบน้อยและอาจไม่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่

ต้องการศึกษาได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงใช้การแบ่งกลุ่มซ้ำตามที่กล่าวไว้ข้างต้นและทดสอบโดยใช้การทำ Interaction term ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน (IPM) กับกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก (DCAH) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าว

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการรายงานการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – พ.ศ. 2554 โดยผู้วิจัยได้แยกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวออกเป็น 2 กลุ่มคือ (1) กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อย และ (2) กลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก โดยจากผลการวิจัยพบว่า การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนของกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรนั้นน้อยมีความสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต โดยการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนจะมีผลเชิงลบต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในปีถัดไปและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนจะมีผลเชิงบวกต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในปีถัดไป ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ Nurhayati (2012) และ Dandan (2007) โดยพบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคต โดยหากรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและรายการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจมิใช่รายการที่เกิดขึ้นจากการฉวยโอกาสใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารในการรับรู้รายการ หรือใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดการกำไร จะทำให้รายการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนในกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรน้อยมีความสามารถในการพยากรณ์กระแสเงินสดในอนาคตของกิจการ (Nurhayati, 2012; Gordon & Hsiao-Tang, 2012) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนจะไม่สัมพันธ์กับกระแสเงินสดในอนาคต หากรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนและการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนนั้นถูกใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการจัดการกำไร กล่าวคือเป็นรายการที่เกิดขึ้นภายใต้การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมิใช่รายการที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ โดยการศึกษานี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตและ

ความสัมพันธ์ระหว่างการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตในกลุ่มบริษัทที่มีการจัดการกำไรมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ นักลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ เนื่องจากรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ซึ่งเป็นรายการที่เกิดขึ้นจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นเป็นรายการที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดในอนาคตของกิจการซึ่งเป็นข้อมูลทางการบัญชีที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินใช้ประกอบการตัดสินใจได้ โดยการใช้งบการเงินจากรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์นั้นควรพิจารณาการจัดการกำไรของกิจการประกอบด้วย เนื่องจากหากบริษัทมีการจัดการกำไร รายการการด้อยค่าของสินทรัพย์และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์อาจไม่สะท้อนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. ผู้วิจัยอาจมีการศึกษาในกลุ่มบริษัทขนาดกลาง (MAI)
2. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาผลกระทบของการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตน และการกลับรายการการด้อยค่าของสินทรัพย์ที่มีตัวตนที่มีต่อผลการดำเนินงานในอนาคตในช่วงเวลา 1 ปีข้างหน้าเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจศึกษาผลที่มีต่อผลการดำเนินงานใน 2 ปีข้างหน้า หรือ 3 ปีข้างหน้า
3. ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจแยกประเภทการด้อยค่าของสินทรัพย์เป็นกลุ่มสินทรัพย์ที่ใช้มูลค่าจากการใช้และกลุ่มสินทรัพย์ที่ใช้มูลค่าจากการขาย
4. ในการศึกษาครั้งต่อไปอาจใช้ตัวแบบอื่นนอกเหนือจากแบบจำลองของ Modified Jones (Dechow et al., 1995)

เอกสารอ้างอิง

- หนึ่งฤทัย นครพิน. (2548). *ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการบริหารในการรับรู้การด้อยค่าของสินทรัพย์ของบริษัทที่ไม่ใช่สถาบันการเงินในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต, สาขาการบัญชี, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- อังค์รัตน์ เพ็ญจริยวัฒน์. (2544). *มาตรฐานการบัญชีทำให้สินทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนหายไปกว่าแสนล้านบาท*. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 91, 1-8.
- Dandan, A. (2007). *Asset revaluation in China: Relevance and timeliness*. Hong Kong: Asia Pacific Capital.
- Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney, A. (1995), Detecting earnings management. *The Accounting Review*, 70, 193-225.
- Edward, J. R. (2004). *An examination of long-lived asset impairments*. London: HawardBusiness School.
- Gordon, E. A., & Hsiao-Tang, H. (2012). *Long-lived asset impairments and future performance under US GAAP and IFRS*. Philadelphia: Temple University.
- Henry, J. (2006). *Impairment write-off, discretionary accruals, and earnings persistence*. Oulu: Department of accounting and finance University of Oulu.
- Kim, T. (2011). *The effect of reversibility on manager's decision to record assets impairment*. British Columbia: Beedieschool of business Simon Fraser University.
- Nelson, M. W., Elliott, J. A., & Tarpley, R. L. (2003). *How are earning managed? Examples from auditors*. Forthcoming, Accounting horizon.
- Nurhayati. (2012). *Assets impairment and future cash flow*. Master thesis, MSc Accountancy and Control Accountancy Track Faculty of Economics and Business, Amsterdam Business School.
- Shimincheng, C., Wang, Y., & Zhao, Z. (2007). *Evidence of asset impairment reversals from China: economic reality or earning management*. Nanjing: Department of accounting. Nanjing university.
- Yinawu. (2011). *Are assets impairment reversal under IAS 36 being used as an earnings management tool*. Master thesis. Department Accountancy Faculty of economics and business studies. Tilburg University.